

Cvrsvs Philosophicvs

Arriaga, Rodrigo de

Antverpiæ, 1632

Sectio I. Sítne euidens lumine naturæ, dari in rebus Materiam primam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95614)

enti nequit dari conceptus vniuersus, imò neque analogus, de quo alibi.

Circa principiorum oppositionem dicendum est, materiam & formam nullam inter se dicere oppositionem, sed mutuum potius respectum

transcendentalem: deinde, materiam & formam priuationem nullatenus opponi, quia materia potest habere priuationem formæ; formam autem & priuationem opponi contradictoriè. quæ omnia clarissima sunt.

DISPUTATIO SECVNDA.

De Materiâ primâ & Formâ.

EXPLICATIS principiis in communi, de illis in particulari agendum est: inter illa autem primò occurrit materia, quæ est primum entium principium, & quasi illorum fundamentum.

SECTIO I.

Sine euidens lumine naturæ, dari in rebus Materiam primam.

NOMINE materiæ primæ intelligo, vt dixi suprâ, subiectum commune formatum substantialium; quod idem maneat ante & post corruptionem hanc visibilem, quam experimur.

Recentiores nonnulli referunt quemdam Gomecium Pereiram, in suâ Antonianâ Margaritâ negantem omnino materiam primam; contra quem plura congerunt argumenta, quæ oportet examinare, ne rem certam incertis suadeamus rationibus.

Arguunt Primò: Quia sequeretur ex opposita sententiâ, non esse veneratione dignas Reliquias Sanctorum. si enim nihil, quod erat in Sanctis, manet post eorum mortem, sed sunt omnino noua entia postea producta, vt quid eas veneraremur?

Secundò: Quia in triduo mortis Christi verè fuit in sepulchro aliqua Christi pars, non anima; ergo corpus; ergo Christus (idem est de aliis hominibus) componitur ex animâ rationali, & ex corpore seu materiâ primâ. Quod confirmant, quia aliqua accidentia hominis viui manent in mortuo: sed accidentia non mutant subiectum, ergo manet aliquod subiectum quod antea erat, in quo sint ea accidentia; hoc autem nequit esse nisi materia prima.

Tertiò: Quia agens naturale non operatur nisi ex præsupposito subiecto; sed agens naturale producit formas substantiales (vt ostendimus) ergo datur subiectum seu materia prima, ex quo producuntur illæ formæ ab agente naturali.

Quartò: Si non esset materia, non darentur naturaliter defeciones entium, quia non essent necessariae ad productionem noui entis; hoc enim non esset contrarium præcedenti, nam contrarietas est circa idem subiectum, quo cessante cessat etiam contrarietas.

Tandem: Quia superflue essent dispositiones, quibus agens naturale ignis v.g. disponit lignum; nam omnes illæ deberent cessare ex defectu subiecti in instanti, quo producitur in ligno ignis: ergo datur aliquod subiectum substantiale, com-

ponens cum formâ entia naturalia; quod præcipuè in homine concedendum videtur, quia cum sit corporeus inadæquate, debet ultra animam, quæ est spiritualis omnino, dari alia pars materialis; hæc autem est materia prima.

Hæc argumenta non vrgent Gomecium, multò aliter opinantem de entibus naturalibus quam isti Auctores censent: & quia, explicando huius Auctoris mentem, omnia argumenta soluntur, idè, præter meum morem, cuiuslibet solutionem ab ipso argumento separavi.

Fateretur ergo hic Auctor libentissimè, in homine (& idem est de aliis mixtis) ultra formam substantialem dari aliquod subiectum recipiens illam formam: neque enim tam amens erat hic Auctor, vt in homine & animantibus nihil aliud præter animam agnosceret, & post mortem illius nihil remanere doceret quod esset veneratione dignum in Sanctis, & in quo manerent plura accidentia, quæ prius fuerant in homine viuo; putaretque, cadauera nihil esse reale, sed apparens & deludens sensus nostros; vel saltem nihil illorum antea fuisse, quo satisfacit ferè omnibus argumentis in oppositum. Verum in hoc recedit hic Auctor à verâ & receptâ sententiâ, quod illud commune subiectum dicit non esse materiam primam, sed ex quatuor elementis vniuersis & inter se permixtis putat coalescere. Elementa autem ipsa omnino adstruit simplicia, sicut nos materiam primam vel formam substantialem dicimus essentialiter simplicem.

Hanc opinionem videtur vrgere tertium argumentum suprâ factum, quia in productione vnius elementi ex alio nullum præcedit subiectum; ergo saltem tunc ab agente naturali verè aliquid creabitur, scilicet elementum de nouo productum, quod omnino repugnat. Sed respondet Gomecius, falsum esse, nullam creaturam posse creare; nec faciliè hanc solutionem redargues, vt infra patebit.

Ad quartum, quo ostendebatur, non esse necessarias corruptiones entium, respondet; idè eas requiri, vt detur locus nouo enti, quod non potest penetrari cum præcedenti. Denique quod inferebatur contra illum, scilicet, nullam qualitatem corrupti manere in genito, fateretur libenter; nec mirum, quia etiam Thomistæ, ponentes materiam primam, idem mordicus defendunt.

Multa miscetur in solutione horum argumentorum, quæ pertinent ad alia loca, idè ea in præfati omittam: disputare enim, vtrum agens naturale possit creare, pertinet ad secundum librum, in quo de Creatione. Vtrum autem omnia accidentia corrupti destruantur simul cum formâ substantiali, tractabitur infra Disp. v. & Sect. 2. quibus reiectis in propria loca,

Impugno Primò prædictam opinionem: quia iuxta hunc Auctorem, saltem in generatione elementi, nihil corrupti manet in genito; ergo quando corpora Sanctorum cremantur, & conuertuntur in ignem, nihil manet quod antea fuerat in Sanctis, ergo saltem tunc non erunt veneratione dignæ Reliquiæ Sanctorum, ergo iuxta hunc Auctorem errat Ecclesia in veneratione cinerum Sanctorum; quod affirmare, aperta est hæresis. Quod autem Ecclesia facit erga Sanctorum cineres, hoc faciunt omnes & gentiles erga suorum defunctorum cineres, quos custodiunt, & si sint virorum illustrium, in veneratione habent; ergo naturæ lumen docet, etiam in his conuersionibus elementaribus manere aliquod commune subiectum, quod sit materia prima. Possêt fortè respondere, quando corpora comburuntur, & conuertuntur in ignem, manere saltem in eis eam partem quæ antea in eo corpore erat ignis, exclusi aliis quæ ex reliquis elementis constituebantur, & iam sunt conuersæ in ignem, & ratione illius partis esse Sanctorum Reliquias veneratione dignas. Sed hæc solutio quàm sit improbabilis, inde patet, quia tunc non possemus meritò eas Reliquias venerari. Cum enim solum quarta pars esset Sanctorum, aliæ verò tres partes essent noua elementa, potiùs timendum omnino esset, ne dum venerari volumus Reliquias, veneremur partem elementi. Contrà Secundò, Ergo si rursum illi cineres in terram conuertantur, desinente igne, nihil habebunt prorsus de antiquo corpore, quia pars illa ignea, quæ sola manserat, iam periit; in terrâ enim non est formaliter ignis.

Secundò impugno eandem sententiam: Quia hoc commune subiectum, quod in homine & aliis mixtis admittit hic Auctor, nequeunt esse elementa permixta inter se. Quia vel illa elementa sunt penetrata inuicem, vel non. Si sunt penetrata, ergo minùs consequenter dicis, ad productionem ignis corrumpi lignum, vt ignis habeat locum vbi sit, eò quòd nequeat penetrari cum igne; in præsentem autem ponis ipsa elementa inter se penetrata, & consequenter ponis vnum corpus cum alio penetrari posse, quo corrumpitur solutio. Si verò non sunt penetrata, ergo vna pars hominis est solum aqua v.g. alia solum ignis, alia aer, & alia terra. cuius falsitas ipsis oculis cernitur: quis enim non videat, omnes partes ligni aut papyri esse omnino similes? Deinde, vbi est calor summus ignis in papyro, vbi summa humiditas aquæ, vbi subtilitas aeris, vbi siccitas terræ? Omnia elementa sunt fecabilia inter se (excipe terram) & quæ faciliè cedunt corporibus quantis, statimque reuniuntur: vnde hoc inuenies in adamante, vel silice, & in aliis mixtis; ergo hæc non constant formaliter elementis. Adde, si hoc esset verum, ipsum compositum sibi paraturum perniciem: quia vna pars ageret in aliam, ignis v.g. in aerem, in aquam, & è contrario. Videmus vnam exiguum scintillam, in quocumque ferè corpore sit, statim extingui. Certè si in eo corpore esset quarta pars ignis, cur non ab eâ defunderetur, & ei adiungeretur? Quid quòd minima scintilla puluerem tormentarium in momento accendit? & tamen quarta pars ignis aut decima, quam ibi ponis in eodem puluere, formaliter vt partem ex quâ puluis ille componitur, tam quæta est ibi, & tam oblita actiuitatis suæ?

Certè hinc, explicatis terminis, huius sententiæ improbabilitas deprehenditur. Præterea si homo componitur non minùs ex aère & igne, quàm ex terrâ & aquâ, cur est naturâ suâ grauis, & in terram decedit, & non potiùs fertur in aërâ? sanè nullam poteris vel apparentem reddere rationem.

Denique, quia quando ex aliquo elemento generatur mixtum, nulla est causa quæ possit producere in illo mixto alia tria elementa. ignis v.g. conuertitur in carbores, quis produxit tunc in carbone formam aeris, aquæ & terræ, vt ex illis permixtis inter se mixtum, id est carbo resultaret? sanè nulla est excogitabilis causa, à quâ tam opposita entia simul producantur; ergo subiectum illud manens in eo mixto, non sunt ipsa elementa, sed aliquid ab ipsis distinctum, & quod manet in quacumque transmutatione; hoc autem nos dicimus materiam primam.

Quòd verò ipsa elementa verè composita sint ex aliquo subiecto communi, & ex formâ substantiali, faciliè probatur: quia quando ignis conuertitur in terram, manet in terrâ multa accidentia quæ fuerant in igne, nimirum calor, qui est idem numero qui erat antea, vt infra ostendemus; ergo manet aliquod subiectum commune quod antea fuerat. sed hoc non est forma ignis, quia hæc omnino periit, ergo ignis aliquid substantiale dicit ultra formam, hoc autem est materia prima. Neque quando vnum elementum transit in aliud, possunt dici manere partes aliorum elementorum, quæ in corrupto fuissent, quia in eo vnicum erat elementum, de quo nihil manet in alio, nisi detur commune subiectum.

Tandem idem solidius ostendo: quando ignis disponit lignum vt illud accendat, debet disporre per calorem illud passum (vt experientia ostendit) & in hoc diu hæret; ergo debet suas dispositiones in aliquod subiectum, in quo non est adhuc forma ignis, introducere, nam pars ignea iam eis non indiget, quia iam ibi est ignis; ergo eas introducit in alias partes, ergo in eis est aliquod subiectum quod eas recipiat & retineat in posterum, aliàs inutiliter producerentur: hoc autem non possunt esse alia tria elementa, quia hæc pereunt cum generatur ignis, & consequenter omnia accidentia in eis recepta destruantur; ergo est aliquod subiectum substantiale toti ligno commune, manens etiam postea in igne, hoc autem est materia prima.

Idem posset aliis experientiis & rationibus suaderi, hæc tamen sufficiant ad probandum, contra hunc Auctorem, existentiam materiæ primæ, quo responderetur titulo Sectionis, scilicet, euidentem esse naturæ lumine, dari in rebus materiam primam: cuius existentia probatâ, essentia & proprietates explanandæ sunt.

SECTIO II.

Materia prima est incorruptibilis.

PROBATVR hæc Conclusio communiter. Quia in tantum agentia naturalia corrumpunt formas, in quantum in ipsam materiam introducunt alias præcedentibus contrarias: sed in materiâ primâ nequeunt introduci dispositiones ipsi